

Oblast kolem Středoziemního moře byla v každé historické epoše geopolitickým prostorem, v němž docházelo ke střetům, vzájemnému prolínání a absorpci podnětů civilizací na různém stupni společenského vyvoje.

Tato koexistence na relativně omezeném prostoru byla v určitých údobích mírumilovná, vhodná pro předávání poznatků lidského vědění, a v jiných epochách naopak značně destruktivní, kdy řečiště poznání na čas vyschla a došlo k určité stagnaci v procesu vzájemného intelektuálního obohacování.

V dobách dávno minulých byly rozeptře podněcovány jedinci, lačnicími po moci, ovládnutí co největšího území. Zášť tedy pramenila nejčastěji z důvodů ryze dobovatelských.

Avšak se vznikem islámu, posledního z monoteistických světových náboženských komplexů, se objevily nové stimuly, vycházející z náboženské ideologie. Jak historické zkušenosti praví, směšování politických ambicí s vírou tenduje zpravidla k rigiditě a konzervaci statu quo.

Objevení nové cesty do Indie a řada dalších jiných mezníků vedla k tomu, že Evropa ztratila důvod a tím i zájem o hlubší kontakty s Blízkým východem. Orient se také uzavřel sám do sebe. Začala etapa jakési zahleděnosti do úspěchů předešlých generací, která, mimo jiné i vlivem centralizované správy impéria, zavedené osmanskými sultány, podpisem tzv. kapitulací s řadou evropských panovníků a pomyslným uzavřením bran svobodného úsudku ve vědeckém bádání (igtihád) vedla k ustrnutí na místě a zmaření obrovského tvůrčího potenciálu, který v arabském světě vždycky existoval.